

PRZEDMOWA

Oddajemy do rąk Czytelnika nowy numer rocznika „Teka Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego KUL” z problematyką niegdyś typowo KUL-owską – czyli szeroko pojętymi dziejami Kościoła, a także dziejami innych wspólnot chrześcijańskich – prezentowaną głównie w „Rocznikach Humanistycznych”, w zeszytach nr 2 „Historia”. Były to głównie publikacje zespołu historyków Sekcji Historii, następnie Instytutu Historii oraz znanego sobie kręgu badaczy z Polski. Dziś jest „inaczej”, nad czym ubolewa nie tylko niżej podpisany, a działają tu nowe regulacje i zasady, które „kierują” swoich historyków z publikacjami poza własny uniwersytet, a przyjmują teksty z innych ośrodków uniwersyteckich i naukowych. Kościół i jego wątki historyczne nie jest już tak mocno reprezentowany naukowo jak niegdyś (pozostaje to nadal domeną historyków Kościoła na Wydziale Teologicznym KUL). „Teka Komisji Historycznej Towarzystwa Naukowego KUL” otwiera zatem swoje strony dla tej tematyki, planując wydawać także tomy w całości poświęcone historii Kościoła.

Tom niniejszy w tematyce jest raczej skromny, ale merytorycznie znaczący, a źródłowo odkrywczy. Cztery pierwsze teksty są objętościowo obszerne: Anny Krochmal z Warszawy z tematyką dotyczącą źródeł 1863 roku wpisuje się w historiografię rocznicową tego powstania (obecnie 160 lat od wybuchu); Jerzego Kuzickiego z Rzeszowa o księdzu emigrancie czasów powstania listopadowego – powstałego w dużym stopniu na bazie dokumentów Biblioteki Polskiej w Paryżu; Leszka Wojciechowskiego z KUL to historia „adresu” księży zesłańców do papieża Piusa IX w 1877 r., koronkowo opisana w szerokim kontekście i także udokumentowana; oraz Wiesława Wysockiego z Warszawy – o stosunku hierarchii kościelnej do I wojny światowej i wojny polsko-bolszewickiej, oparty na obszernej literaturze i prasie, ale także na źródłach archiwalnych (m.in. Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku), z nowym spojrzeniem na wydarzenia – poprzez ludzi Kościoła. Kolejne trzy publikacje, mniejsze objętościowo – to teksty materiałowe (źródłowe), w których indywidualna historia duchownego jest osnuta wokół dokumentu lub listu – to losy księży polskich w Rosji w XIX i XX wieku – w czasach carskich, bolszewickich i radzieckich. Szczególnie ciekawe jest opracowanie Ireny Wodzianowskiej z KUL o księdzu represjonowanym kilkakrotnie zarówno przez carat, jak też przez bolszewików.

Redakcja „Teki” i Towarzystwo Naukowe KUL pozostają z nadzieją, że tom świeżo wydany spotka się z zainteresowaniem, a może także zyska dobre oceny badaczy polskich i spłyną do nas w przyszłości nowe, odkrywcze teksty – zarówno dla dobra nauki, jak też dla zachowania tradycji i kontynuacji wydawnictwa z zakresu historii Kościoła.

*

Poczynając od obecnego numeru, „Teka” będzie ukazywać się w nowej szacie graficznej (z nową okładką). Ma to być znak rozpoznawczy pisma, wyraziściej i czytelniej kojarzony już tylko z TN KUL, jakkolwiek nieprzekreślający wcześniejszej, PAN-owskiej proweniencji.

Lublin, 5 września 2023 r.

prof. dr hab. Eugeniusz Niebelski
Redaktor Naczelny „Teki”